

Pensioenrechterdiner

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen Het hoofdzakelijkheids criterium 19 november 2025

Mr. Wim P.M. Thijssen
Advocaat bij Pensioenadvocaten.nl
te Amstelveen, verbonden aan het
VU Expertisecentrum
Pensioenrecht en
geschillenbeslechter GIP

dd-dd-jjjj

**Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen:
HR 21 maart 2025, ECLI:NL:HR:2025:423
(Booking.com)**

**Het hoofdzaakcriterium:
PHR 12 september 2025, ECLI:NL:PHR:2025:1000
(Hazet/Bpf MITT)**

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

De basis: art. 4 Wet Bpf-2000:

Artikel 4. Naleven van statuten en reglementen

De deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en de bij het bedrijfstakpensioenfonds aangesloten werkgevers leven de statuten en reglementen en de daarop gebaseerde besluiten van het bestuur van het bedrijfstakpensioenfonds na.

Werkgever: werkingssfeeronderzoek, aanmelden werknemers, premieafdracht

Is niet-naleving (schending van de wettelijke verplichting tot naleving) onder alle omstandigheden onrechtmatig?

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

De basis: relevante verjaringsregels:

- Art. 3:306 BW: algemene verjaringstermijn van 20 jaar voor rechtsvorderingen
- Art. 3:307, lid 1 BW: nakomingsvordering strekkend tot geven of doen verjaart 5 jaar vanaf opeisbaarheid van de vordering
- Art. 3:308 BW: rechtsvordering strekkend tot betaling van alles wat bij het jaar of een kortere termijn moet worden betaald verjaart 5 jaar vanaf opeisbaarheid
- Art. 3:310, lid 1 BW: rechtsvordering strekkend tot betaling van schadevergoeding verjaart 5 jaar na de dag volgend op de dag waarop de benadeelde met de schade en de daarvoor aansprakelijke persoon bekend is geworden
- Art. 3:320 BW jo. art. 3:321, lid 1, aanhef en onder f BW: verlenging verjaringstermijn als schuldeiser het bestaan van de schuld of opeisbaarheid daarvan opzettelijk verborgen houdt

Valt een rechtsvordering tot premieafdracht aan een verplichtgesteld Bpf onder art. 3:307, lid 1 BW of onder art. 3:308 BW? Rechtgevolg identiek, antwoord volgt.

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

HR 3 februari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BT8462 (Labots/Bpf Vervoer):

- Pensioenaanspraak jegens een verplichtgesteld Bpf is een zelfstandig (voorwaardelijk) vermogensrecht
- Pensioenaanspraak ontstaat rechtstreeks door het vervuld zijn van de reglementaire voorwaarden
- Als pensioenreglement niet het ondubbelzinnig voorbehoud “geen premie, geen pensioen” inhoudt, geldt het omgekeerde: “geen premie, wel pensioen”
- Vordering tot “toekenning” pensioenaanspraken jegens verplichtgesteld Bpf houdt vordering tot verklaring voor recht in dat van rechtswege recht op pensioen bestaat
- Van verjaring van de rechtsvordering tot betaling pensioen op grond van art. 3:307, lid 1 BW kan geen sprake zijn

Risico: incongruentie met premievordering op niet aangesloten werkgever

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

HR 13 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:588 (bestuurder van Carlande/Bpf Vervoer):

Type vordering: premievordering van verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds op beherend vennoot van opgeheven werkgever

Hoge Raad:

- De premieschuld van een werkgever ontstaat op het moment dat de werknemers van de werkgever onder de werkingssfeer van het bedrijfstakpensioenfonds vallen en de werkgever verplicht wordt tot premiebetaling
- Kwestie van verjaring van de premievordering speelde niet
- Het ging in deze zaak om bestuurdersaansprakelijkheid

Note:

- Gegeven deze uitspraak zou moeten worden gesteld dat de verjaring van de premievordering aanvangt op het moment dat de verplichte aansluiting aanvangt
- Resteert de vraag of de initiële datum doorslaggevend is (geen repetitie), of dat voor de premievordering voor elk jaar de verjaringstermijn in dat jaar aanvangt

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

Rechtbank Rotterdam 27 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:6205 (Leliezorg c.s./PFZW):

Type vordering: premievordering van verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds op niet aangesloten werkgever en de bestuurders daarvan

Rechtbank:

- De aanvang van de verjaringstermijn van een premievordering van een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds begint te lopen vanaf de opeisbaarheid van de premie
- De opeisbaarheid dient objectief te kunnen worden vastgesteld
- De opeisbaarheid kan niet voor elke jaarpremie door het bedrijfstakpensioenfonds worden vastgesteld op basis van het uitvoeringsreglement, door daarin te bepalen dat de premie opeisbaar wordt door het opleggen van een premienota
- De premie wordt jaarlijks opeisbaar vanaf aanvang van de deelneming
- De verjaringstermijn kan worden verlengd indien een werkgever de premieschuld opzettelijk verborgen houdt (art. 3:321, lid 1, aanhef en onder f BW)

Note: deze uitspraak ligt in lijn van het oordeel van de Hoge Raad uit 2015

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 15 oktober 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:8464 (Pointer c.s./PMT):

Type vordering: premievordering van verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds op werkgever en bestuurder

Hof:

- De premievordering van een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds verjaart 5 jaar na het opleggen van een premienota (art. 3:308 BW)
- Voor zover een bedrijfstakpensioenfonds niet met de premieschuld bekend is of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn, gaat de verjaringstermijn uit hoofde van art. 3:308 BW pas lopen na het verstrijken van de betalingstermijn gesteld in een door het bedrijfstakpensioenfonds opgelegde premienota, indien het uitvoeringsreglement een regeling in die zin bevat
- Indien zo'n regeling ontbreekt, kan een bedrijfstakpensioenfonds ten aanzien van een werkgever die zich “verstoep” beroep doen op art. 3:321, lid 1, aanhef en onder f BW

Note: deze uitspraak gaat er van uit dat een bedrijfstakpensioenfonds de opeisbaarheid van premieschulden op basis van het uitvoeringsreglement kan vaststellen

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

Rechtbank Midden-Nederland 21 april 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1723 (werkgever/Bpf Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw):

Type vordering: premievordering van verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds op werkgever
Rechtbank:

- Aan art. 3:308 BW ligt de gedachte ten grondslag dat de crediteur met de schuld van de debiteur bekend is
- Bij premievorderingen van een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds doet zich juist in zaken als die aan de orde was de situatie voor dat het bedrijfstakpensioenfonds pas in een laat stadium met de premievordering en de debiteur bekend wordt
- In die situatie geldt art. 3:306 BW met als gevolg dat de premievordering 20 jaar nadat deze van rechtswege is ontstaan verjaart

Note: het effect van deze uitspraak is dat een bedrijfstakpensioenfonds verschuldigde premie met 20 jaar terugwerkende kracht kan vorderen, echter vanaf het bekend worden met de schuld nog 5 jaar

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

HR 21 maart 2025, ECLI:NL:HR:2025:423 (Booking.com/PGB):

- Verjaring premievordering verplichtgesteld Bpf op werkgever beheerst door art. 3:308 BW
- Premievordering ontstaat vanaf moment dat voor de werkgever de aansluitplicht ontstaat
- Opeisbaarheid bepaalt door art. 26 Pensioenwet: Bpf kan de opeisbaarheid niet op basis van uitvoeringsreglement naar later tijdstip verschuiven
- Twee “escapes” voor Bpf:
 - Verjaringstermijn van art. 3:308 BW kan ingevolge art. 3:320 BW/art. 3:321, aanhef en onder f BW worden verlengd als werkgever “opzettelijk het bestaan van de premievordering of de opeisbaarheid daarvan voor het bedrijfstakpensioenfonds verborgen heeft gehouden”
 - Beroep op verjaring door werkgever kan afstuiten op onaanvaardbaarheidsleerstuk (art. 6:2 BW)

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

HR 10 september 1993, ECLI:NL:HR:1993:ZC1054 (werknemer/werkgever):

- Niet afdragen pensioenpremie door werkgever aan verplichtgesteld Bpf is OD in de rechtsverhouding met de werknemer
- Verjaringstermijn van 5 jaar BW-oud niet van toepassing op onrechtmatig nalaten

Premie-invordering door bedrijfstakpensioenfondsen

Hoe verder:

- Niet aanmelding door werkgever is schending rechtsplicht (art. 4 Wet Bpf 2000)
- Is niet aanmelding door werkgever altijd onrechtmatige daad (denk aan schuldvereiste)?
- Wettelijke duidelijkheidseis verplichtstellingsbesluiten
- Elegante oplossing voor de praktijk:
 - Als voor werkgever niet “duidelijk” kon zijn dat aansluitverplichting bestond is geen sprake van “schuld” en daarmee geen sprake van een onrechtmatige daad (noch in rechtsverhouding werkgever/Bpf; noch in rechtsverhouding werkgever/werknemer met oog op uitspraak uit 1993)
 - In die situatie “escapes” ook niet van toepassing
 - Dan “schade” voor collectief in verband met de regel “geen premie, wel pensioen”
 - Toch evenwichtige oplossing omdat dit sociale partners in bedrijfstakken en bedrijfstakpensioenfondsen triggert tot opstellen duidelijk verplichtstellingsbesluiten

Hoofdzaakcriterium

Hoofdzaakcriterium

Wat houdt een hoofdzaakcriterium in:

- De werknemers van een werkgever vallen onder de werkingssfeer van een verplichtgesteld Bpf als de activiteit van de onderneming waarin zij werkzaam zijn “uitsluitend of in hoofdzaak” uit de in het verplichtstellingsbesluit omschreven werkzaamheden bestaat
- Eindeloze stroom van rechtspraak:
 - Meten op basis van arbeidsuren, loonsom of omzet
 - Toerekening van niet-eigenlijke werkzaamheden
 - Uitlegvraagstukken (willekeurig voorbeeld: is een polyester sportshirt een textielstukgoed)

Vandaag staat de situatie centraal als geen hoofdzaakcriterium geldt:

- Als geen hoofdzaakcriterium geldt, geldt aansluitplicht voor een werkgever zelfs als de beschreven activiteiten minimaal onderdeel van de totale werkzaamheden zijn
- Ontbreken hoofdzaakcriterium leidt vaak tot overlap
- Vraag is of een ondergrens geldt en zo ja, op welke rechtsgrond die berust: derogerende werking redelijkheid en billijkheid (art. 6:2 BW) of op toepassing leerstuk (on)aannemelijk rechtsgevolg uit de objectieve uitlegleer

Hoofdzaakcriterium

Aanloop naar de conclusie van de PG Assink van 12 september 2025: Rechtbank Limburg 26 april 2023:

- Bij Bpf MITT geldt geen hoofdzaakcriterium
- Geen uitzondering op de verplichte deelneming vanwege ontbreken hoofdzaakcriterium omdat de “MITT-activiteit” slechts een zeer beperkt deel van de activiteit omvat

Uitspraak rechtbank niet op rechtspraak.nl. Wel andere uitspraken van de Rechtbank Limburg:

- Rechtbank Limburg 10 april 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:1789: geen ondergrens/geen onduidelijkheid/niet uitgesloten dat bij daadwerkelijke verwaarloosbare activiteit een ondergrens geldt
- Rechtbank Limburg 9 april 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:3417: geen ondergrens/geen onaannemelijk rechtsgevolg/geen onduidelijkheid/geen anticipatie op invoeren ondergrens

Hoofdzaakcriterium

Aanloop naar de conclusie van de PG Assink van 12 september 2025: **Gerechtshof 's-Hertogenbosch 16 juli 2024, ECLI:NL:GHSHE:2024:2339** (uitleg verplichtstellingbesluit):

- Werkgever valt onder werkingssfeer omdat geen hoofdzaakcriterium geldt en omdat geen ondergrens geldt
- Ook als MITT-werkzaamheden binnen een afdeling worden verricht geldt de verplichte deelneming voor alle werknemers
- Op grond van verplichtstellingsbesluit geldt geen toets of de MITT-activiteit kernactiviteit is
- Cao-uitleg staat niet toe een ondergrens in te lezen omdat uit de tekst geen ondergrens volgt
- Geen ondergrens betekent ook niet dat sprake is van onaannemelijk rechtsgevolg
- Als verplichtstellingbesluit ruim is geformuleerd heeft de rechter geen bevoegdheid tot minder ruime uitleg

Hoofdzaakcriterium

Aanloop naar de conclusie van de PG Assink van 12 september 2025: **Gerechtshof 's-Hertogenbosch 16 juli 2024, ECLI:NL:GHSHE:2024:2339** (onaanvaardbaarheidsleerstuk):

- De MITT-activiteit is een geringe bedrijfsactiviteit
- Eigen pensioenregeling
- Bpf MITT veel duurder dan eigen regeling; concurrentiepositie zou worden verzwakt bij verplicht aansluiting
- Eigen regeling gelijkwaardig (afgezien van nog nader te analyseren aspect van rekenrente)
- Beroep op onaanvaardbaarheid slaagt, beperkte MITT-activiteit, eigenlijke activiteit in geheel andere branche

Vgl. Gerechtshof 's-Hertogenbosch 16 juli 2024, ECLI:NL:GHSHE:2024:2299 waarin geen sprake was van een onaanvaardbare aansluiting (geen eigen pensioen; kosten kunnen worden opgebracht)

Hoofdzaakcriterium

Conclusie van de PG Assink:

- O. 3.34: als activiteit van de bedrijfstak slechts mondjesmaat onderdeel van de activiteit is en geen hoofdzaakcriterium geldt, is sprake van een onaannemelijk rechtsgevolg als dan “per definitie” sprake zou zijn aansluitplicht; het is disproportioneel om bij de uitleg dan niet van een zekere ondergrens uit te gaan
- O. 3.43: het moet gaan om minimis-gevallen: *“randgevallen waarin de MITT-activiteiten van de werkgever in verhouding tot de totale activiteiten van diens onderneming aanwijsbaar kwalificeren als hooguit marginaal”*. Feitelijke vraag. Bijvoorbeeld:
 - Omzet, uren, loon of feitelijke werkzaamheden binnen de werkingssfeer zijn beperkt
 - Kernactiviteit is een andere
- O. 3.44: uitleg-benadering beter dan tweetrapsraket Hof (wel eronder vallen; toepassing onaanvaardbaar) omdat in die benadering de regel “geen premie; wel pensioen” niet buiten werking is gesteld

Hoofdzaakcriterium

Conclusie van de PG Assink: “Ik wijs bijvoorbeeld ook op Thijssen (toevoeging WPMT: TPV 2021/36):

Indien een verplichtstellingsbesluit dat niet het “uitsluitend of in hoofdzaak”-criterium kent zich richt op de bij een “werkgever” werkzame personen, kan de situatie ontstaan dat, indien slechts een **beperkt aantal personen** die bij die werkgever werkzaam zijn de activiteiten verrichten die door de werkingssfeeromschrijving worden omvat, de werkgever desondanks voor **alle bij de werkgever werkzame personen** (óók personen die geheel andere activiteiten uitoefenen) **moet aansluiten** bij het bedrijfstakpensioenfonds. Dat is **geen aannemelijk rechtsgevolg**, zodat de burgerlijke rechter in die situatie een aansluitingsvordering in het kader van handhaving van het bedrijfstakpensioenfonds dient af te wijzen. Ik ga er daarbij van uit dat, zelfs indien op basis van de **bewoordingen** van een verplichtstellingsbesluit op zichzelf “**duidelijk**” is dat een werkgever en de bij die werkgever werkzame personen onder de werkingssfeer vallen, het leerstuk van het **onaannemelijk rechtsgevolg** in het kader van objectieve uitleg kan betekenen dat **geen aansluitplicht** bestaat. In deze situatie leidt een aansluitplicht tot een onaannemelijk rechtsgevolg, omdat te veel personen met activiteiten die niet onder de werkingssfeeromschrijving van het bedrijfstakpensioenfonds vallen tot deelneming aan het bedrijfstakpensioenfonds verplicht zouden worden.”

Hoofdzaakcriterium

Verder uitwerking:

Uitleg door mij voorgestaan in TPV 2021/36 voorkomt in veel situaties overlap

Inschatting:

- HR 2 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:847 (Rioolservice/PMT): bij overlap is uitleg dat géén Bpf van toepassing is niet voor de hand liggend (kennelijk is bedoeld dat bij die beperkte uitleg geen sprake is van een aannemelijk rechtsgevolg) (O. 3.7)
- Duidelijkheids criterium door alle hoven gevolgd, maar in de praktijk vaak ruime uitleg met als ratio witte/grijze vlekken voorkomen
- Als ondergrens wordt aangenomen, ontstaat uitlegvraagstuk (feitelijke kwestie); groot beroep op rechter

Wat denkt U?

Dank voor uw aandacht

Vragen?

